

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 โรงพยาบาลนครนายก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ หญิงตั้งครรภ์แรกที่มีภูมิลำเนาในการให้กำเนิดบุตรและมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์และได้รับการฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์โรงพยาบาลนครนายก ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้

1. มีอายุในช่วง 20 - 35 ปี
2. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์เกี่ยวกับการตั้งครรภ์และไม่มีภาวะแทรกซ้อน
3. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถมองเห็น รับฟัง และสื่อสารตามปกติได้
4. อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดนครนายก
5. ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ที่มาฝากครรภ์ที่ โรงพยาบาลนครนายกและมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ ซึ่งมีคะแนนความวิตกกังวลจากการทำแบบวัดความวิตกกังวล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีคะแนนความวิตกกังวลตั้งแต่ 151 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 250 คะแนนและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 ราย ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ทีละรายและสุ่มเข้ากลุ่มโดย

การจับฉลาก (Random Assignment) เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 ราย และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 ราย โดยทำทีละราย สะสมไว้เป็นกลุ่ม

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. หญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่ามีหญิงตั้งครรภ์ทั้งครรภ์แรกและครรภ์หลังมาฝากครรภ์เฉลี่ยเดือนละ 150 คน (ทั้งนี้ไม่รวมหญิงตั้งครรภ์ที่มาคลอดฉุกเฉิน) เป็นหญิงตั้งครรภ์ครรภ์แรกเฉลี่ยใน 1 เดือนไม่ต่ำกว่า 60 คน ใน 1 สัปดาห์รับฝากครรภ์ 2 วัน คือ วันจันทร์และวันพุธ ตั้งแต่เวลา 8.00 - 12.00 น.

2. ผู้วิจัยติดต่อกับฝ่ายทะเบียน เพื่อขอรายชื่อหญิงตั้งครรภ์แรกในไตรมาสที่ 1 ที่มาฝากครรภ์พร้อมทั้งคัดกรองหญิงตั้งครรภ์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จากแฟ้มประวัติ โดยขออนุญาตกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนครนายก

3. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความวิตกกังวลของหญิงครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ให้กับหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ทั้งวันจันทร์และวันพุธ ใช้ระยะเวลาในการหากลุ่มตัวอย่าง 1-2 สัปดาห์

4. หลังจากที่ได้หญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ทำแบบวัดความวิตกกังวลของหญิงครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 เสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะเก็บแบบวัดความวิตกกังวลของหญิงครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 เป็นคะแนน เพื่อทราบระดับความวิตกกังวล

5. ผู้วิจัยเลือกหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับความวิตกกังวลสูง คือ เกณฑ์คะแนนตั้งแต่ 151 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 250 คะแนน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลาก เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

6. เมื่อได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วผู้วิจัยพบหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยพบทีละกลุ่มและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย เช่น วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ ระยะเวลา จำนวนครั้งของการวิจัย จากนั้นขอความร่วมมือในการวิจัย เมื่อหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ทั้งหมด 16 คน ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยให้ลงนามยินยอมในใบพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. แบบวัดความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

1. แบบวัดความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และต่างประเทศ ในปัจจัยที่มีผลต่อความวิตกกังวลในหญิงครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

1.3 นำแบบวัดความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1

ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้อง เหมาะสมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่านได้แก่

1.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดเข้ม

1.3.2 แพทย์หญิงวัลลดา ปุณทรภิรมณ์

1.4 ปรับปรุงแบบวัดความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1

ตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลังจากปรับแก้ไขตามคำแนะนำแล้วจึงนำไป ทดลองใช้ (Try-Out) กับหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลนครนายก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย จากนั้นนำแบบวัดที่ทดลองได้มาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

1.5 นำแบบวัดที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว ไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อไป

แบบวัดความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1

แบบสอบถามความวิตกกังวลนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวกและทางลบ ซึ่งประเมินอาการ และอาการแสดงออกใน 6 ด้าน คือ

1. ความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ
2. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการพบปะใหม่
3. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส
4. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับบุตรในครรภ์
5. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด
6. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ลักษณะข้อคำถามที่แสดงความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 เช่น ท่านไม่ชอบรูปร่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้, ท่านกังวลว่าจะเกิดอันตรายกับลูกขณะตั้งครรภ์ เป็นต้น มี

ทั้งหมด 50 ข้อ การกำหนดคะแนนเรียงตามลำดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด เป็น 5 4 3 2 1 โดยใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 มากที่สุด	หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นทุกวันใน 1 สัปดาห์
ระดับ 4 มาก	หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเกือบทุกวันอยู่ในช่วง 4-5 วันต่อสัปดาห์
ระดับ 3 ปานกลาง	หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ้างแต่ไม่บ่อย คือประมาณ 3 วันต่อสัปดาห์
ระดับ 2 น้อย	หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นน้อยครั้งมากเกือบไม่เกิดเลย คือประมาณ 1-2 วันต่อสัปดาห์

ระดับ 1 น้อยที่สุด หมายถึง ท่านเกือบไม่มีความรู้สึกนั้นเลย คือ น้อยกว่า 1 วัน

รู้สึกเช่นนั้น คำถามทางบวก (คะแนน) คำถามทางลบ (คะแนน)

มากที่สุด	ให้คะแนน 1	ให้คะแนน 5
มาก	ให้คะแนน 2	ให้คะแนน 4
ปานกลาง	ให้คะแนน 3	ให้คะแนน 3
น้อย	ให้คะแนน 4	ให้คะแนน 2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 5	ให้คะแนน 1

ข้อคำถามทางบวกได้แก่ ข้อ 1, 10, 12, 20, 22, 25, 28, 40, 42, 43, 50

ข้อคำถามทางลบได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21,

23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50

การแปลความหมายคะแนน

1- 50	หมายถึง	มีความวิตกกังวลน้อยที่สุด
51-100	หมายถึง	มีความวิตกกังวลน้อย
101-150	หมายถึง	มีความวิตกกังวลปานกลาง
151-200	หมายถึง	มีความวิตกกังวลมาก
201-250	หมายถึง	มีความวิตกกังวลมากที่สุด

โปรแกรมการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

การดำเนินการเพื่อสร้างโปรแกรม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

กรรมดังนี้

1. โปรแกรมที่สร้างขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขึ้นโดยยึดหลักการสำคัญของการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งมีหลักการสำคัญใน
 ทฤษฎี ABCDE ของเอลลิส ดังนี้

แทน A ด้วยเหตุการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้น

แทน B ด้วยความคิดที่มีต่อเหตุการณ์นั้น ซึ่งแบ่งเป็นความคิดที่มีเหตุผลและ
 ความคิดที่ไม่มีเหตุผล

แทน C ด้วยความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แบ่งเป็นอารมณ์ที่เป็นสุข และอารมณ์
 ที่เป็นทุกข์

แทน D คือ การคิดวิจารณ์ความคิด หรือความเชื่อที่ไร้เหตุผล

แทน E คือ ผลที่ตามมาจากการวิจารณ์ความคิดที่ไร้เหตุผลของตนเอง ซึ่งให้ผลทั้งแง่
 ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมไปให้
 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสกุล

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธำพิชัย

ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และ
 การประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ที่ปรับปรุง
 แก้ไขแล้ว ไปดำเนินการวิจัย

โปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมจัดขึ้นทุกวัน
 จันทร์ วันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี วันละ 4 คน และให้คำปรึกษาคนละ 50 นาที สัปดาห์
 ละ 2 ครั้ง ติดต่อกันเป็นเวลา 6 สัปดาห์

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล
 นครนายก เพื่อขออนุมัติในการศึกษาวิจัย

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่แผนกผู้ป่วยนอก
 เพื่อเป็นการประกันสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และลดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ใน

กระบวนการวิจัย และชี้แจงแก่หัวหน้าแผนกสุขภาพจิต เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

2.1.1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ที่มาฝากครรภ์ที่ โรงพยาบาลนครนายก จังหวัดนครนายก ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ หลังทำแบบสอบถามมีระดับความวิตกกังวลมาก และสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

2.1.2 ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและนัดหมายกับกลุ่มทดลองเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ประโยชน์ ลักษณะการดำเนินกลุ่ม วันเวลา สถานที่ในการเข้ากลุ่มตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

2.2 ระยะทดลอง

2.2.1 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2550 ถึง 25 เมษายน พ.ศ. 2550 โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ดำเนินการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม แก่กลุ่มทดลองตามโปรแกรมจัดขึ้นทุกวันจันทร์ วันอังคารวันพุธและวันพฤหัสบดี วันละ 4 คนและให้คำปรึกษาค้นละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกันเป็นเวลา 6 สัปดาห์โดยผู้วิจัยจะดำเนินการให้คำปรึกษาครั้งแรกหลังจากที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบวัดความวิตกกังวล โดยใช้สถานที่ห้องให้คำปรึกษาหน่วยงานสุขภาพจิต โรงพยาบาลนครนายก โดยเริ่มให้คำปรึกษาในกลุ่มทดลองตั้งแต่คนที่ 1,2,3,...,8 ตามลำดับ

กลุ่มควบคุม หมายถึง หญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 กลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม แต่ให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการฝากครรภ์ และแผนการรักษาของแพทย์ ตามนโยบายของโรงพยาบาล

2.2.2 ตลอดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตพฤติกรรม พร้อมทั้งบันทึกสิ่งที่สังเกตได้แต่ละครั้ง โดยที่ผู้วิจัยได้ขออนุญาตหญิงตั้งครรภ์แรกที่เข้าร่วมการทดลอง ชี้แจงการรักษาความลับ โดยการใช้ชื่อสมมุติ และไม่เปิดเผยบทสนทนาที่เกิดขึ้น

2.3 ระยะหลังการทดลอง

2.3.1 เมื่อสิ้นสุดการให้คำปรึกษาตามโปรแกรมแล้ว ผู้วิจัยใช้แบบวัดความวิตกกังวลในหญิงตั้งครรภ์แรกในช่วงไตรมาสที่ 1 ฉบับเดิม ให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำอีก

ครั้ง (Post – Test)

2.4 ระยะติดตามผล

หลังจากสิ้นสุดตามโปรแกรมกลุ่มตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมตอบแบบวัดความวิตกกังวลฉบับเดิมอีกครั้ง เป็นคะแนนในระยะติดตามผล (Follow – up) สิ้นสุดวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2550

นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการวิจัยแบบมีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยวัดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้

กลุ่ม	วัดก่อน	ทดลอง	วัดหลัง	ติดตามผล
RE _i	T ₁	X ₁	T ₂	T ₃
RC	T ₁	-	T ₂	T ₃

ภาพที่ 3 แบบแผนการทดลอง

ความหมายของสัญลักษณ์

E_i แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

T₁ แทน ระยะก่อนการทดลอง

T₂ แทน ระยะหลังการทดลอง

T₃ แทน ระยะติดตามผล

X₁ แทน การให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

- แทน วิธีปกติ

C แทน กลุ่มควบคุม

R แทน การสุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated – Measures Analysis of Variance: One Between-Subjects Variable and One within-Subjects Variable) (Howell, 1997, p. 458; 1999, p. 357) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)